

FSD2795

**Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä:
seuranta-aineisto 2012**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä: seuranta-aineisto 2012 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2.0 (4.12.2018).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD2795. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Isola, Anna-Maria (Helsingin yliopisto): Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä: seuranta-aineisto 2012 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 2.0 (2018-12-04). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD2795>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	2
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Kirjoitusohjeet	5

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä: seuranta-aineisto 2012

Aineiston nimi englanniksi: Everyday Experiences of Poverty 2012: Follow-up Study

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2.0 (4.12.2018).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Isola, Anna-Maria (Helsingin yliopisto. Yhteiskuntapolitiikan laitos)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Isola, Anna-Maria (Helsingin yliopisto. Yhteiskuntapolitiikan laitos)

Aineisto luovutettu arkistoon

26.11.2012

Asiasanat

arki; henkilöhistoria; kirjoituskilpailu; kokemukset; köyhyys; köyhät; maksuhäiriöt; palkkatyö; pienituloiset; pienituloisuus; selviytyminen; sosiaalihuolto; sosiaalinen nousu; sosiaalitoimi;

syrjäytyminen; työllistyminen; työttömyys; velkaantuminen

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: sosiaalipolitiikka; tasa-arvo, eriarvoisuus ja syrjäytyminen

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Aineisto koostuu 'Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä' -kirjoituskilpailuun vuonna 2006 osallistuneiden henkilöiden uusista, vuonna 2012 kirjoittamista kirjoituksista. Kirjoituskutsu lähetettiin valikoidusti vuoden 2006 kirjoituskilpailuun osallistuneille henkilöille. Tarkoituksena oli selvittää, mitä köyhyyskirjoituskilpailuun osallistuneille henkilöille kuului kuusi vuotta alkuperäisen kirjoituskilpailun jälkeen.

Teksteissä kirjoittajat kuvaavat elämäänsä, köyhyyteen liittyviä kokemuksiaan tai köyhyydestä selviämistään vuonna 2006 järjestetyn kirjoituskilpailun jälkeisenä aikana. Kirjoitusten tyylit ja pituudet vaihtelevat kirjoittajasta riippuen. Aineisto sisältää esimerkiksi päiväkirjamuotoisia muistiinpanoja, runoja, proosaa sekä raportteja omasta elämäntilanteesta. Aineisto sisältää myös kirjoittajien aineiston kerääjälle joissakin tapauksissa lähettämät saatetekstit.

Kirjoituskutsuun vastanneille henkilöille luvattiin pienimuotoisia palkintoja. Jokaiselle tutkimukseen osallistuvalla lähetettiin 20 euron lahjakortin päivittäistavaraliikkeeseen. Lisäksi osallistujien kesken arvottiin kolme kylpylälomaa 1.10.2012. Kirjoituskutsun lisäksi kirjoittajille lähetettiin muistin virkistykseksi heidän vuoden 2006 kirjoitus. Kirjoittajille tarjottiin myös mahdollisuutta osallistua haastatteluun (haastattelulitteraatiot arkistoidaan mahdollisesti myöhemmin erillisenä aineistona).

Taustatietoina on ilmoitettu mm. sukupuoli, ikä, asuinmaakunta sekä koulutus tai ammatti. Kaikki kirjoittajat eivät kertoneet kaikkia taustatietojaan. Osa teksteistä on kirjoitettu nimimerkillä, osa omalla nimellä ja osa täysin nimettömänä.

Aineistosta on tehty html-versio, jonka hakemiston avulla kirjoituksia on helppo selata.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö, Teksti, Tapahtuma/prosessi/toiminta

Perusjoukko/otos: Henkilöt, jotka osallistuivat 'Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä' -kirjoituskilpailuun vuonna 2006, poislukien ne kirjoittajat, jotka olivat muistelleet köyhää lapsuuttaan tai kirjoittaneet muutoin ulkopuolisen silmin, ilman omakohtaista köyhyyskokemusta. Myös runomuotoiset kirjoitukset rajattiin ulkopuolelle, koska niiden analysoiminen ja vertaaminen vuoden 2012 kertomukseen olisi ollut liian tulkinnanvaraista. Osa kirjoittajista rajattiin aineistonkeruun ulkopuolelle siksi, että heidän kohdallaan oli mahdollista, ettei kirjoituskutsu olisi tavoittanut heitä tai olisi päätyntä väärälle henkilölle.

Aineistonkeruun ajankohta: 1.3.2012 – 31.7.2012

Kerääjät: Isola, Anna-Maria (Helsingin yliopisto. Yhteiskuntapolitiikan laitos)

Aineistonkeruun tekniikka: Oma kirjoitus tai päiväkirja

Keruväline tai -ohje: Aineistonkeruuohjeistus: kirjoitusohje

Aineiston ajallinen kattavuus: 2006 – 2012

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto: täydennys/seurantakeruu

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: harkinnanvarainen poiminta

Kirjoituskutsu lähetettiin 362 henkilölle, jotka olivat osallistuneet vuoden 2006 kirjoituskilpailuun. Lähetetyistä kutsuista palautui 12 kappaletta. Perille löytäneistä 350 kirjoituskutsusta saapui 159 yhteydenottoa.

Aineiston määrä: 141 kirjoitusta odt- ja html -muodossa.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Tämä aineisto ei sisällä samassa yhteydessä kerättyjä haastatteluja.

Aineistosta on poistettu kolmansien henkilöiden nimet, mutta julkisuuden henkilöiden nimet on jätetty, esim. kirjailijat, poliitikot ja tutkijat. Versiossa 2.0 (12/2018) aineistosta on poistettu vuoden 2006 aineistoon (FSD2413) yhdistämisen mahdollistavat tiedot sekä kirjoittajien nimet.

Julkaisut

Grekula, Eeva-Maria (2017). Suomalaiset eläkeläisnaiset ja köyhyyteen liittyvä häpeä. Turun yliopisto, sosiaalitieteiden laitos. Sosiologian pro gradu -tutkielma.

Hekkala, Marja (2016). "toiset eivät päässeet edes pelipöytään". Kriittinen katsaus suomalaiseen sosiaaliturvaan. Tampere: Tampereen yliopisto. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201611302699>

Hietala, Sanja (2015). Köyhyydestä selviytymisen monet kasvot. Selviytymiseen johtavia tekijöitä ja köyhyyden jättämiä jälkiä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma. URN:NBN:fi:jyu-201506242422

Isola A-M., Turunen E., Hänninen S., Karjalainen J, ja Hiilamo H. (2015): Syrjäytynyt ihminen

ja kunta. Tutkimusjulkaisusarjan julkaisu nro 84. Helsinki: Kunnallisan kehittämissäätiö.

Isola, Anna-Maria (2012). Miten köyhyydestä voi selviytyä? Syrjäytymisestä selviytymiseen Suomessa -seurantatutkimus. Tutkiva sosiaalityö. Sosiaalityön tutkimuksen luonne ja odotukset tässä ajassa. Käytännön ja tutkimuksen menetelmällinen rikkaus (toim. Raitakari, Suvi & Valokivi, Heli), 24-28. Helsinki: Talentia & Sosiaalityön tutkimuksen seura.

Isola, Anna-Maria & Turunen, Elina (2014). Syrjäytymisestä selviytymiseen Suomessa. Köyhyydestä ja sosiaalisista mahdollisuuksista kertovan laadullisen seuranta-aineiston (2006-2012) kuvaus. Helsinki: Kela. Työpapereita 62. hdl:10138/135789

Isola, Anna-Maria & Turunen, Elina & Hiilamo, Heikki (2016). Miten köyhät selviytyvät Suomessa? Yhteiskuntapolitiikka 81:2, 150-160. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201604149621>

Kaartinen, Heidi (2015). Mitä aineeton köyhyys on? Helsinki: Helsingin yliopisto. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma. <http://hdl.handle.net/10138/156694>

Leipämaa-Leskinen, Hanna & Syrjälä, Henna & Laaksonen, Pirjo (2018). Silenced pride in scarce consumption. In Syrjälä, Henna & Leipämaa-Leskinen, Hanna (Eds.). Seven deadly sins in consumption, p 19-37. Edward Elgar Publishing: Cheltenham, UK & Northampton, MA, USA.

Sergejeff, Katja (2015). Köyhyys ja selviytyminen yhden aikuisen talouksissa: havaintoja laadullisesta pitkittäisaineistosta. Helsinki: Helsingin yliopisto. Sosiaalityö- ja sosiaalipolitiikan pro gradu -tutkielma.

Tervämäki, Riitta (2015). Vara elää. Ikäihmisten kokemuksia köyhyydestä ja oikeudenmukaisuudesta. Kokkola: Jyväskylän Yliopisto. Yliopistokeskus Chydenius. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201510123343>

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2795>

Liittyvät aineistot

FSD2413 Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -kirjoituskilpailu 2006

FSD2518 Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä: osa-aineisto 2006

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esim. pro graduun, lisenssiaatin- ja väitöstutkimukseen).

Liite A

Kirjoitusohjeet

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Liite 1. Kirjoituskutsu Arkipäivän kokemuksia -kirjoituskilpailuun osallistuneille

Hyvä Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -kirjoituskilpailun osallistuja,

kirjoitit kuusi vuotta sitten Tiede, taide ja köyhä kansa ry:n järjestämään Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -kirjoituskilpailuun. Olin yksi kirjoituskilpailun järjestäjistä. Teen nyt tutkimusta köyhien ihmisten selviytymisestä ja olen kiinnostunut siitä, miten sinä ja perheesi olette pärjänneet kuuden viime vuoden aikana. Tämän kirjeen lähettämiseksi etsin yhteystietosi alkuperäisestä kirjoituksestasi vuodelta 2006 ja käytin lisäksi väestörekisterin osoitepalvelua. Olen käsitellyt antamiasi yhteystietoja luottamuksellisesti.

Pyydän Sinua kirjoittamaan selviytymisestääsi omin sanoin:

Mitä sellaista, jonka ajattelet olevan pärjäämisesi kannalta tärkeää, on tapahtunut? Millaisia ylä- ja alamäkiä olet kokenut kuuden vuoden aikana? Mistä olet saanut tukea? Voit pohtia tilannettasi esimerkiksi työn, perheen, harrastusten, terveyden, elinolojen ja jaksamisen kannalta. Kirjoita, vaikka tuntisit selviytymisen ja pärjäämisen olevan vaikeaa.

Jos kirjoittaminen tuntuu työläältä, haastattelen Sinua mielelläni. Lähetä siinä tapauksessa sähköposti, tekstiviesti tai soita minulle.

Tämä kirje lähetetään noin puolelle niistä, jotka osallistuivat Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -kirjoituskilpailuun. Olen liittänyt vuoden 2006 kirjoituksesi mukaan muistin virkistykseksi. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit keskeyttää tutkimukseen osallistumisesi milloin tahansa.

Kiitokseksi kaikille kirjoittaneille ja haastatelluille lähetän 20 euron lahjakortin S-ryhmän, Citymarketin tai Tradekan liikkeisiin viikoilla 29 ja 32. Lisäksi tutkimukseen osallistuneiden kesken arvotaan kolme kahden vuorokauden kylpylälomaa. Kylpylälomat arvotaan ja voittajille ilmoitetaan henkilökohtaisesti syyskuussa 2012.

Teen tutkimusta Helsingin yliopistolla. Sen lisäksi kuulun Kuka kuuntelee köyhää -verkostoon. Tutkimusryhmääni kuuluu tutkijoita Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta, Kansaneläkelaitokselta ja Kirkkohallituksesta.

Vastaan mielelläni kysymyksiin ja kiitän lämpimästi osallistumisestasi.

Anna-Maria Isola
Tutkija
Syrjäytymisestä selviytymiseen Suomessa -tutkijaryhmästä

Puh. 046 810 3877
Anna-maria.isola@helsinki.fi

<http://www.selviytyminen.fi>
<http://www.kukakuunteleekoyhaa.fi>

KÄÄNNÄ

Kirjoitusohjeet

- Voit kirjoittaa käsin tai koneella. Lähetä tekstisi 31.7.2012 mennessä sähköpostin liitetiedostona osoitteeseen anna-maria.isola@helsinki.fi tai käsin kirjoitettu teksti osoitteeseen Anna-Maria Isola, PL 18, 00014 Helsingin yliopisto.
- Liitä kirjoitukseesi nimesi ja osoitteesi lahjakortin lähettämistä varten. Kerro, haluatko lahjakortin S-ryhmän, Keskon vai Tradekan liikkeisiin.
- Laita kirjoituksen alkuun nimimerkkisi (tai niin halutessasi oma nimesi) ja tiedot sukupuolestasi, iästäsi, ammatistasi tai entisestä ammatistasi.
- Kirjoituksen suosituspituus on 2 – 10 liuskaa. Pienet ja lyhyetkin kirjoitukset ovat tärkeitä!

Vuonna 2006 kirjoittamasi teksti ”Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä” -kirjoituskilpailuun on arkistoitu Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon nimelläsi tai nimimerkilläsi ilman yhteystietoja. Kilpailun kirjoituksia on hyödynnetty useissa köyhyyttä koskevissa tutkimuksissa.

Saatuani kirjoituksesi tai haastattelusi yhdistän sen vuoden 2006 kirjoitukseesi. Sen jälkeen tuhoan henkilö- ja osoitetietosi.

Poistettuani ensin haastattelustasi tai kirjoituksestasi nimi- ja osoitetiedot aineistoa käyttävät minun lisäksi Syrjäytymisestä selviytymiseen -hankkeen tutkijat. Tutkimushankkeen päätyttyä kirjoituksesi tai haastattelusi arkistoidaan Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon www.fsd.uta.fi tieteellistä tutkimus- ja opetuskäyttöä varten ilman osoitetietoja. Arkistoituja kirjoituksia käyttäviltä edellytetään aineiston käyttöä koskeva käyttöehtositoumus.

Syrjäytymisestä selviytymiseen -kirjoituskilpailua ja -tutkimushanketta tukevat:

Tiede, taide ja köyhä kansa ry
Kansaneläkelaitos
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Kirkkohallitus
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Työttömien ay-jäsenten tukiyhdistys ry
Kaisankoti
Solaris-lomat

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuseettinen on käsitellyt tutkimushankkeen eettiset kysymykset ja antanut tutkimusluvan 1.3.2012.